

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Викладач: доктор політичних наук, доцент Хорішко Лілія Сергіївна

Кафедра: політології, IV корпус, ауд. 310

E-mail: liliia_khorishko@ukr.net

Телефон: (061) 289-15-74

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Політологія, Міжнародна політика та політика національної безпеки Бакалавр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2020-21	Рік навчання	4	Тижні	14
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	6	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 28 Самостійна робота – 66			
Вид контролю:		Екзамен					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9020				
Консультації: особисті – IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom за попередньою домовленістю							

ОПИС КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є формування необхідних знань стосовно своєї майбутньої спеціальності, оволодіння основними категоріями та закономірностями розвитку політики та основних категорій політології – «влада», «політична система», «політична еліта», «держава» «політична партія» тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є засвоєння теоретичних уявлень про політичну сферу як сукупність інститутів і впорядкованих відносин, яка виступає як системне утворення; ознайомлення з методологічними підходами до аналізу сучасних проблем політичного життя; ознайомлення з різними типами сучасних держав, видами політичних конфліктів, посталями політичних лідерів та ін.; з'ясування сутності та шляхів подолання проблем, з якими стикається політична сфера сучасних суспільств.

Знайомство з сучасними напрацюваннями, що розкривають зміст та теоретичні засади осмислення ролі політики як сфери професійної діяльності дозволить слухачам курсу вільно орієнтуватися у спеціальній термінології, діяльності політичних суб'єктів та динаміці політичних процесів, поглибить знання відносно специфіки діяльності політичних партій, міжнародних організацій, ЗМІ в різних політичних системах, сприятиме формуванню цілісного уявлення про світові політичні процеси та їх взаємозв'язок з глобалізацією.

Засвоєння основних принципів та закономірностей функціонування політичної сфери сприятиме розвитку таких, затребуваних роботодавцями «м'яких» навичок, як розуміння змісту, процедури та методів політичної діяльності персональних та колективних суб'єктів, а також критичне мислення. Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, дискусії, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток аналітичних здібностей та навичок ефективної усної й письмової комунікації.

Виконання групових практичних завдань та підсумкових творчих проєктів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможе:**

- фахово тлумачити основні поняття даного курсу, використовуючи отримані знання для написання аналітичних робіт і тез наукових конференцій;
- аналізувати функціонування політичної сфери та діяльність суб'єктів політичної влади, використовуючи різні наукові підходи та методи; розпізнавати різні види політичних явищ та процесів;
- орієнтуватися в особливостях функціонування політичної сфери в політичних системах світу;
- творчо застосовувати отримані знання на практиці, досліджуючи та прогножуючи, вплив політичної ситуації на прийняття політичних рішень .

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проектів розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9020>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Робота в групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (тах 4 бали) – на кожному практичному занятті. Оцінювання проявів індивідуальної активності (тах 2 бали).

Письмова контрольна робота (тах 5 балів) – двічі на семестр, наприкінці кожного змістового модулю курсу. Контрольна робота складається з двох питань – теоретичного (тах 2 бали – дати визначення терміну, розкрити сутність поняття) та практичного (тах 3 бали – проаналізувати явище чи процес на конкретному прикладі).

Додаткові види роботи:

Індивідуальне письмове завдання у вигляді аргументованого есе (тах 7 бали) виконується за бажанням студента. Тема есе зазначена у розділі «Індивідуальне письмове завдання» на платформі Moodle. Гранична кількість індивідуальних письмових завдань – 1 есе за семестр. Усі письмові завдання подаються виключно через платформу Moodle.

Аргументоване есе (Argumentative Essay or For and Against Essay) складається з таких структурних елементів:

- вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе;
- щонайменше трьох аргументів на користь власної точки зору;
- висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на заліку (тах 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (тах 10 балів) та практичного (тах 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle:

Захист індивідуального дослідницького завдання (тах 20 балів) здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт. Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (тах 60%)			
Змістовний розділ 1-3	Групова робота на семінарі	Семінари 1, 2, 3, 4, 5,	18

		6, 7	
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Тиждень 6</i>	5
	<i>Індивідуальне письмове завдання</i>	<i>Тиждень 1-6</i>	7
<i>Змістовний розділ 4-6</i>	<i>Групова робота на семінарі</i>	<i>Семінари 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14</i>	18
	<i>Письмова контрольна робота</i>	<i>Тиждень 14</i>	5
	<i>Індивідуальне письмове завдання</i>	<i>Тиждень 14</i>	7
Підсумковий контроль (має 40%)			
<i>Екзамен</i>			20
<i>Захист індивідуального дослідницького завдання</i>			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий Розділ 1-3			
Тиждень 1 Лекція 1	Поняття сучасної політичної науки		
Тиждень 1 Семінар 1	Основні етапи формування світової політичної думки		
Тиждень 2 Лекція 2	Методи політичної науки		
Тиждень 2 Семінар 2	Основні етапи формування української політичної думки		
Тиждень 3 Лекція 3	Політика як суспільне явище		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Тиждень 3 Семинар	Політика як суспільне явище	Робота у групах: аналіз ключових політичних подій тижня в Україні. Дискусія: співвідношення моралі та політики	6
Тиждень 4 Лекція 4	Політологія та інші галузі соціально-гуманітарного знання		
Тиждень 4 Семинар 4	Політологія та інші галузі соціально-гуманітарного знання	Робота у групах: порівняльний аналіз предмету політичної науки та суміжної науки (за вибором)	6
Тиждень 5 Лекція 5	Поняття та типологія політичних систем		
Тиждень 5 Семинар 5	Поняття та типологія політичних систем		
Тиждень 6 Лекція 6	Держава як основний інститут політичної системи		
Тиждень 6 Семинар 6	Держава як основний інститут політичної системи	Робота у групах: порівняльний аналіз форм правління та державного устрою політичної системи (за вибором)	3
Тиждень 7 Лекція 7	Влада та владні відносини		
Тиждень 7 Семинар 7	Влада та владні відносини	Дискусія: правові та неправові методи досягнення влади	3
Змістовий Розділ 4-6			
Тиждень 8 Лекція 8	Політичні еліти та лідерство		
Тиждень 8 Семинар 8	Політичні еліти та лідерство	Робота у групах: порівняльний аналіз методів діяльності політичних лідерів у політичній системі (за вибором)	3
Тиждень 9 Лекція 9	Політичні партії		
Тиждень 9 Семинар 9	Політичні партії	Робота у групах: аналіз програм політичних партій в Україні	3
Тиждень 10 Лекція 10	Громадянське суспільство		
Тиждень 10 Семинар 10	Політична культура та політична свідомість суспільства	Робота у групах: аналіз діяльності громадської організації (за вибором)	3
Тиждень 11 Лекція 11	Роль ЗМІ в політичній сфері		
Тиждень 11 Семинар 11	Роль ЗМІ в політичній сфері	Робота у групах: аналіз новинної стрічки УНІАН	5
Тиждень 12 Лекція 12	Поняття та види політичного конфлікту		
Тиждень 12 Семинар 12	Поняття та види політичного конфлікту		

Тиждень 13 Лекція 13	Міжнародні відносини		
Тиждень 13 Семінар 13	Міжнародні відносини	Робота у групах: аналіз діяльності міжнародних організацій (за вибором)	4
Тиждень 14 Лекція 14	Політика національної безпеки		
Тиждень 14 Семінар 14	Політика національної безпеки		

Література:

1. Гелей С. Д. Політологія : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 345 с.
2. Історія політичної думки : підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : «Новий Світ – 2000», 2016. 1000 с.
3. Політологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. Київ : Видавничий центр «Академія», 2001. 528 с.
4. Практикум з політології / за ред. Ф. М. Кирилюка. Київ : «Видавничий дім «Комп'ютерпрес», 2003. 662 с.
5. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник. Київ : Либідь, 2002. 576 с.

Додаткова:

1. Грачев М. Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития. Москва : Прометей, 2004. 328 с.
2. Кампо В. М. Місцеве самоврядування в Україні. Київ : Ін Юре, 2017. 360 с.
3. Корнієнко В.О. Формування політичної культури сучасної владної еліти в Україні : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2009. 160 с.
4. Кресіна І. О., Скрипнюк О.В держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії : монографія. Київ : Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2007. 313 с.
5. Майданник О. О. Парламентський контроль в Україні. Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. 320 с.

Інформаційні ресурси:

1. Карнаух А. Проблеми становлення сучасної політичної культури в Україні. URL: <http://www.personal.in.ua/article.php?id=573> (дата звернення: 23.09.2018).
2. Михальченко М. Політична система України: моделі трансформації. URL: http://www.ipiend.gov.ua/?mid=98&action=politic_detail&politic_id=23 (дата звернення: 23.09.2018).
3. Парламентаризм в Україні. Проблеми відкритості, демократизації та довіри. URL: http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/seminars/materials/2000_04_11.pdf (дата звернення: 23.09.2018).
4. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем. URL: <http://politzone.in.ua/index.php?id=236> (дата звернення: 23.09.2018).
5. Штука І. Проблеми формування демократичної політичної культури в Україні. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st69.pdf (дата звернення: 23.09.2018).

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється письмово, шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності

Політика академічної доброчесності Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle та електронна пошта викладача.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу чи надсилаються старості групи електронною поштою.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (зіпосилання на сторінку сайту)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.